

n673

Talousarvio 2024

suunnitelmavuodet
2025–2026

Talousarvion laadintaohje, raamitus ja aikataulu

TERVETULOAA NIVALAAN!

KH 19.6.2023

Sisällysluettelo

Valtuuston hyväksymä strategia ohjaa talousarviovalmistelua	2
Talouden suhdannenäkymät	8
Verotuloennuste.....	9
Valtionosuudet	9
Kustannustason ja palkkojen kehitys	10
Henkilöstökustannukset	11
Henkilösivukuluprosentit.....	11
Sisäiset erät	12
Toimintatuotot ja -kulut	12
Tuloslaskelmaraami	13
Investoinnit.....	13
Rahoituslaskelman raami	14
Tytäryhtiöt ja konserniin kuuluvat yhteisöt	15
Liite 1. Toimialoitainen raami ja kokonaisraami	15
Liite 2. Investointien raami.....	20
Liite 3. Rahoituslaskelman raami.....	21
Liite 4. Talousarvion käsittelyaikataulu	22

Valtuuston hyväksymä strategia ohjaa talousarviovalmistelua

Kaupunginvaltuuston asettamat strategiset tavoitteet ohjaavat talousarvion laadintaa. Kaupunkistrategian 2023–2025 keskeiset tavoitteet ovat kaupungin asukasluvun kasvu, yritysten määrän kasvu ja työhyvinvoinnin kehittäminen. Strategian tavoitteena on toteuttaa kehitystoimet taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla.

Strategisten tavoitteiden edistymistä arvioidaan vuosittain. Talousarviossa 2024 varataan määrärahat kaupunkistrategiaa toteuttavien vuositavoitteiden edistämiseen.

Strategian toteutumisen arviointia varten kaikki toimialojen ja tehtäväalueiden vuositavoitteet linkitetään strategian päämääriin tai kärkihankkeisiin. Vakiintunut toiminta linkittyy pääsääntöisesti päälinjojen tavoitteisiin, kärkihankkeisiin linkittyvät niiden alla toteutettavat osahankkeet ja muu kehittäminen.

Kuva: Kaupunkikonsernin strategian päämäärät

Kärkihankkeiden tavoitteita edistetään aktiivisesti

Strategian viisi kärkihanketta sisältävät valtuustokauden keskeiset kehittämistavoitteet.

Talouden tasapaino perustuu kaupungin kykyyn tuottaa asukkaille peruspalvelut taloudellisesti ja tehokkaasti. Strategian keskeinen tavoite on vahvistaa elinvoimaa luomalla edellytyksiä asukasmäärän, yritysten määrän ja työllisyyden kasvulle.

Strategian kärkihankkeet

Kärkihankkeet ovat valtuustokauden mittaisia hankkeita, joilla edistetään kauden keskeisiä kehitystavoitteita. Valtuustokauden 2022–2025 kärkihankkeita ovat:

- 1. Asuntoja kaikenikäisille**
- 2. Pitoa ja vetoa**
- 3. Työtä ja yrittäjyyttä Nivalassa**
- 4. Kestävän kehityksen Nivala**
- 5. Nivala näkyy ja kuuluu**

Kärkihankkeiden tavoitteita edistetään toimialoilla, tehtäväalueilla ja tytäryhtiöissä toteutettavilla osahankkeilla. Kaupunginhallitus esittää osahankkeille määrärahat vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Kehittämistyössä hyödynnetään hankerahaa. Talousarvioon voidaan vahvistaa toiminnallisia tavoitteita ulkoista rahoitusta saaville hankkeille. Talousarvion toimeenpano-ohjeeseen vahvistetaan enimmäissumma, joka on talousarviovuoden aikana käytettävissä kärkihankkeiden tavoitteita edistävien hankkeiden omarahoitusosuuksiin.

Talousarviolukuihin lasketaan mukaan ainoastaan käynnissä oleva ja myönteisen rahoituspäätöksen saanut hanketoiminta. Hakuvaiheessa olevia ulkoisia hankkeita ei budjetoida talousarvioon, vaan niille vahvistetaan määrärahat vasta, kun hanke vahvistuu.

Määräaikaista kehittämishankkeita voidaan toteuttaa myös sisäisellä hankerahalla. Tämä tarkoittaa, että tavoitteelliseen kehittämistyöhön esitetään talousarviossa määräraha

määräajaksi. Toimintatapa mahdollistaa kehittämisvaiheen toteutuksen määräaikaisella resurssilla ja pysyvämmän resurssitarpeen arvioimisen kehittämisjakson jälkeen.

Painopisteet 2024

Kevään 2023 strategiaseminaarissa linjattiin keskeisiä toimenpiteitä talousarviovuosille 2024–2025. Päättäjien linjaamat tärkeimmät toimenpiteet ovat:

- 1) Kaupungin investointien toteuttaminen taloudellisesti kestäväällä tavalla.
  - a. Pitkän aikavälin suunnittelu.
  - b. Tilojen monikäyttöisyys ja muunneltavuus.
  - c. Viranhaltijat valmistelevat.
- 2) Asuntopoliittisen ohjelman laatiminen.
  - a. Tähän liittyvä rahoitussuunnitelma.
  - b. Kaavoitus ja maanhankinta.
  - c. Riittävän resursoinnin varaaminen ohjelman valmisteluun.
- 3) Nivalan julkisivun päivittäminen ja ympäristön siistiminen.
  - a. Kyltit, mainokset.
  - b. Valotaidetta.
  - c. Osallistavaa toimintaa toteutukseen, kaikki mukaan.
- 4) Yritysten houkutussuunnitelma.
  - a. Vastuuhenkilöiden määrittely – kuka tekee ja kuka toteuttaa?
  - b. Sisältö ja houkuttimet: Mitä tarjotaan? Varhaiskasvatus, asunnot.
- 5) Biokaasulaitoksen edistämisen toimenpiteet.
  - a. Kaavoitus, maan hankinta, luvat.

Em. toimenpiteiden toteutus otetaan huomioon talousarviovuoden suunnittelussa toimialoilla, johtoryhmässä ja tytäryhtiöissä. Kehitystyö voi ajoittua useammalle vuodelle. Aloitukset on suositeltavaa budjetoida talousarvioon 2024.

Talouden tasapainoa arvioidaan kuntien arviointimenettelyn mittaristolla. Tavoitteena on, että talouden vertailuarvot pysyvät hyvällä tasolla suhteessa valtakunnallisiin keskiarvoihin.

Kasvustrategian toteuttaminen ja talouden tasapainon säilyttäminen edellyttää oikea-aikaista ja tietoon perustuvaa päätöksentekoa.

Kärkihankkeiden kehitystavoitteita

Kärkihankkeet tukevat strategian mittareiden toteutumista.

- Edistämme asunto- ja tonttitarjontaa siten, että eri elämäntilanteissa olevien on helppo asettua paikkakunnalle.
- Palveluprosessimme tukevat sekä uusien asukkaiden asettumista paikkakunnalle että jo täällä asuvien viihtymistä paikkakunnalla.
- Palvelut ovat saavutettavia, asukaslähtöisiä ja toimivat sujuvasti koko kaupunkikonsernissa.
- Asioiminen kaupungilla on sujuvaa.
- Toimivat työvoimapalvelut, jotka edistävät työvoiman saatavuutta sekä työpaikan löytymistä.
- Kaupungilla on hyvä työnantajamaine.
- Luomme edellytyksiä yritystoiminnalle ja tuemme nuoria ja aloittavia yrittäjiä.
- Tuemme maatalouden asemaan kestävän kehityksen ja omavaraisuuden voimavarana.
- Kiinteistöstrategiamme on ajan tasalla.
- Ennakoimme muutoksia pitkän aikavälin suunnittelulla.
- Kiertotalous ja biokaasu ovat kehittämissuuntia.
- Kaupungin imago ja näkyvyys kehittyy positiivisesti.
- Viestintää kehitetään ja toteutetaan suunnitelmallisesti.
- Kaupunkimarkkinointia ja someviestintää kehitetään.

- Kaupunki profiloituu tapahtumapaikkana.
- Osallistavaa budjetointia kehitetään.

Talousarvion vuositavoitteet ja mittarit

Kaupunkikonsernin strategian toteutumista arvioidaan seuraavilla mittareilla:

Mittari	Tietolähde	Arvioinnin tiheys
Muuttoliike (nettomuutto) on positiivinen	Tilastokeskus	vuosittain
Työhyvinvointikyselyn keskiarvo on vähintään 3,5 asteikolla 1-5.	Työhyvinvointikysely	joka 2. vuosi
Yritysten nettomäärä kasvu.	Nihak	vuosittain
Taloudellinen kehitys kuntien arviointimenettelyn kriteeristöllä mitattuna vahvistuu => suunta vihreään.	Valtioneuvosto julkaisu	vuosittain

Strategia on onnistunut, kun kaupunki saa lisää asukkaita ja yrityksiä, työhyvinvointi säilyy hyvällä tasolla ja talous tasapainossa. Toimialoja ja tehtäväalueita kannustetaan asettamaan talousarvion vuositavoitteisiin konkreettisia toimenpiteitä, jotka edistävät em. tavoitteita.

Kaikki toimialojen ja tehtäväalueiden talousarviossa esittämät vuositavoitteet linkitetään strategiisiin tavoitteisiin. Tarkoitus on tarkastella sitä, miten toimiala / tehtäväalue edistää strategian toteutumista.

Vuositavoitteissa laatu korvaa määrän. Vuositavoitteiksi asetetaan toimialan / tehtäväalueen keskeisimmät tavoitteet strategian edistämiseksi. Ideana on, että tavoitteen asettanut taso pystyy omalla toiminnallaan saavuttamaan tavoitteen. Samaa tavoitetta ei ole tarpeellista toistaa eri vastuualuetasoilla. Keskeistä on tunnistaa jokaisen vastuualueen ja yksikön oma rooli strategia toteuttamisessa.

Pääsääntö on, että toiminnalliset tavoitteet asetetaan tehtäväaluetasolle, operatiivisen johtamisen, valmistelun ja toimeenpanon organisoinnin tavoitteet toimialatasolle ja päätöksenteon tavoitteet hallitus- ja valtuustotasolle

Tavoitteiden edistymistä arvioidaan ja tulokset julkaistaan puolivuotiskatsauksen ja tilinpäätöksen yhteydessä. Arviointia varten jokaiselle vuositavoitteelle määritellään mittari, jolla arvioidaan edistymistä. Hyvin valittu mittari kuvaa tavoitteen edistymistä konkreettisesti. Myös mittareiden osalta laatu on tärkeämpi kuin määrä. Hyvä mittari on helposti mitattavissa ja ymmärrettävissä, se konkretisoi tavoitteet ja ohjaa tekemään oikeita asioita. Objektivisesti todettava mittari on yleensä subjektiiviseen arvioon perustuvaa parempi. Toimivin mittari rakennetaan yhdessä niiden kanssa, joiden toimintaa se mittaa, ja sen tuloksiin pystyy halutulla toiminnalla vaikuttamaan.

Menestystekijöiden tunnistaminen ja pullonkaulojen purkaminen ovat hyviä lähtökohtia vuositavoitteiden ja mittareiden määrittämiselle.

Taloudellisen tasapainon vaatimus ohjaa suunnittelua

Kuntalain 65.3 § mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää.

Talousarvioraamituksen vaikutus taseen kumulatiiviseen ylijäämään suunnittelukaudella:

Taseen ylijäämä 1.1.2023	11 527 049
Taloussuunnittelukausi 2023–2026	-367 308
Taseen ylijäämä 31.12.2026	11 159 741

Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä (toimenpideohjelma), joilla kattamaton alijäämä katetaan valtuuston erikseen päättämänä kattamiskautena (alijäämän kattamisvelvollisuus).

Raamitusvaiheessa vuoden 2024–2025 näyttävät alijäämäisiltä ennustettu kulu- ja tuottokehitys huomioiden. Mahdollisia tasapainottamistoimenpiteitä ovat tulojen lisääminen (veroprosenttien korottaminen) ja kulujen vähentäminen rakenteellisin säästöin ja kustannustehokkuutta lisäämällä, sekä investointisuunnitelman rajaaminen välttämättömiin vuosikorjauksiin.

Nivalan asukasmäärä oli 10 407 asukasta /31.12.2022. Asukaslukuna talousarviolaskennassa käytetään mahdollisimman ajantasaista julkaistua asukaslukutilastoa.

Talouden suhdannenäkymät

BKT:n ennustetaan supistuvan 0,2 % vuonna 2023 ja kääntyvän sen jälkeen kasvuun. Vuosina 2024 ja 2025 talouden ennustetaan kasvavan 1,3 % ja 1,6 %. Hetkellisesti alentunut julkinen velka suhteessa BKT:hen on alkanut jälleen kasvaa. Keskipitkällä aikavälillä velkasuhteen arvioidaan kipuavan yli 80 prosenttiin. Julkinen talous on pitkällä aikavälillä rakenteellisesti alijäämäinen, ja siten julkisessa taloudessa on mittava kestävyysvaje.

Ikääntyvä rakennuskanta ja kasvukeskusten investointipaineet pitävät kuntien investointimenot korkealla tasolla. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisenä. Alijäämä johtuu pääasiassa mittavista investoinneista sekä henkilöstömenoista.

Kuluttajahintojen muutokseksi VM Kuntatalousohjelma arvioi 2,5 % vuonna 2024 ja 1,6 % vuonna 2025. Työttömyysasteen arvioidaan laskevan ja olevan 6,8 % vuonna 2024 ja 6,6 % vuonna 2025 sekä 6,4 % 2026.

(Lähde: VM Kuntatalousohjelma kevät 2023).

Kuntatalouden suhdannenäkymät

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelujen siirtyminen hyvinvointialueiden vastuulle vaikuttaa myös kuntatalouden rahoitukseen. Kuntien tuloja vähennetään koko maan tasolla niiltä pois siirtyvän rahoitusvastuun verran. Kuntatalouden toimintatulojen arvioidaan laskevan noin 30 prosenttia vuonna 2023. Toimintatulojen laskua hidastaa kuntien sote-kiinteistöistä saamat vuokratulot, joiden suuruudeksi on oletettu kehitysarviossa 700 milj. euroa vuonna 2023.

Kuntien taloudellinen kantokyky ja maksukyky ovat pidemmällä aikavälillä uhattuna, jos toiminnan ja investointien rahavirta on pysyvästi negatiivinen riittävän pitkään. Kuntien velkakestävyyttä arvioitaessa tulee huomioida kokonaisuus – tulevat odotetut tulot ja menot suhteessa nykyiseen nettovelkataakkaan.

(Lähde: VM Kuntatalousohjelma kevät 2023).

Verotuloennuste

Verotulot on arvioitu raamiin Kuntaliiton kuntakohtaisen verokehikon 4/2023 mukaan, joka huomioi verotilitykset maaliskuuhun saakka, Verohallinnon julkaiseman tilaston verovuoden 2022 ansiotuloista, sekä kiinteistöveron ennakkotiedot verovuodelle 2023.

Hallitusohjelman mukaiset indeksitarkistukset alentavat kunnallisveron tuottoa noin 50 miljoonalla eurolla koko maassa vuonna 2023. Hallitusohjelman mukaan veroperustemuutosten vaikutus kuntien verotuottoon kompensoidaan nettomääräisesti kunnille valtionosuusjärjestelmässä.

Verotuloennusteen odotetaan tarkentuvan lokakuun lopulla. Talousarvion verotuloarviota tarkennetaan talousarvioon valmistelun edetessä, mikäli euromääräiset ennusteet tarkentuvat. Rakennuskustannusten nousun takia rakennusten jälleenhankinta-arvoja on korotettu, mikä nostaa kiinteistöveron tuottoa.

Nivalan kaupungin voimassa olevat veroprosentit 2023:

Tulovero-%		Kiinteistöveroprosentit:									
		Yleinen kiinteistövero %		Vakituinen asuinrakennus		Muu, kuin vakituinen asuinrakennus		Voimailaitos	Jos eri kuin yleinen kiinteistövero %		
2023	Muutos % yks	2023	Muutos % yks	2023	Muutos %-yks	2023	Muutos %-yks	2023	Yleishyödyllinen yhteisö	Rakentamaton rakennuspaikka	
9,36 %	-12,64	1,00	0	0,65	0	1,00	0	3,10	0,0	4,00	

Valtionosuudet

Kuntaliiton ennakkolaskelman (24.4.2023) mukaan Nivalan kaupungin valtionosuudet laskevat -59 euroa / asukas, eli yhteensä 582 962 euroa vuonna 2024. Valtionosuuksia

ennakoidaan tuloutuvan 15 842 531 euroa, eli 1 521 euroa / asukas. Asukaskohtaisilla valtionosuuksilla mitattuna Nivala on valtakunnallisesti sijalla 29. Talousarviovalmistelun edetessä valtionosuudet päivitetään vastaamaan tarkentuneita ennusteita.

Valtionosuus koostuu kahdesta osasta, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM) ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta (OKM). Lisäksi samassa yhteydessä valtionosuuksien kanssa maksetaan kunnille ja muille opetuksen järjestäjille kotikuntakorvauksia. Ennakollinen laskelma esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksista vuonna 2024 julkaistaan syksyllä.

<i>Nivalan kaupunki</i>	<i>VOS 2023</i>	<i>ennuste 2024</i>	<i>TA raami 2024</i>
<i>Peruspalvelujen valtionosuus</i>	8 586 484	8 033 760	
<i>Verotulojen tasaus</i>	6 766 676	6 710 616	
<i>OKM vos</i>	-924 542	-924 542	
<i>Valtionosuus</i>	15 353 160	14 744 376	
<i>Verotulomenetyksen kompensatio</i>	1 996 876	2 022 697	
<i>Valtionosuusmaksatus</i>	16 425 494	15 842 531	15 842 531
<i>Muutos VOS 2023 => VOS 2024</i>			-582 962

Kustannustason ja palkkojen kehitys

Kuntien ansiotasojen muutokseksi arvioidaan 4,85 % vuonna 2023 ja kuntatalouden inflaation arvioidaan asettuvan 5,5 %:iin. Kaupungin kustannuskehitystä on arvioitu raamitukseen 2023 sekä palkkojen että muiden kustannusten osalta 4,5 % indeksillä, mikä alittaa hieman tämän hetken ennusteet.

Vuonna 2024 inflaatioksi ennustetaan 2,3 % ja kuntien työvoimakustannusten ennakoidaan nousevan 2,99 %. Henkilöstökustannusten kehitystä hillitsee hieman vuonna 2023 maksettavien kertaerien poistuminen.

Vuosina 2025 ja 2026 inflaation on arvioitu tasaantuvan. Kuluttajahintojen muutokseksi VM Kuntatalousohjelma arvioi 2,5 % vuonna 2024 ja 1,6 % vuonna 2025.

Lähde: VM Kuntatalousohjelma vuosille 2024–2027. Kevät 2023

Henkilöstökustannukset

Kokonaiskulujen kehitys on raamissa 2,29 % suuruisena vuodelle 2024, sekä 1,5 % suuruisena suunnitelmavuosille.

Henkilöstökulut budjetoidaan ottaen huomioon tiedossa olevat muutokset henkilöstön määrissä. Palkkojen laskennassa voi käyttää pohjatietona toukokuun 2023 palkkoja, jolloin korotus vuodelle 2024 lasketaan 3,34 % suuruisena. Elokuun palkkaa käytettäessä korotusprosentti on 2,99 %. OVTES: issä otetaan huomioon lukuvuoden 2023–24 tiedossa olevat muutokset. Lomarahan vaikutus vuosipalkkaan lasketaan $kk \text{ palkka} \times 0,75$.
Kilometrikorvaukset ja päivärahat budjetoidaan voimassa olevan verohallinnon ohjeen mukaisina.

Henkilösivukuluprosentit

Kuntien sosiaalivakuutusmaksut vahvistetaan vuoden loppuun mennessä.

Talousarviolaskennassa käytetään viimeisimpiä vahvistettuja prosentteja.

Raamitusajankohdan arvioiden mukaan kuntatyönantajan henkilösivukulut laskevat sairausvakuutusmaksun osalta 0,2 % yksikköä ja pysyvät muilta osin vuoden 2023 tasolla.

Henkilösivukuluprosentit syötetään taloussuunnitteluohjelman perustietoihin keskitetysti taloustoimistossa, ja budjetointiohjelma laskee sivukulut syötettyjen palkkatietojen perusteella.

Kevan yleisen budjetointiohjeen mukaan vuoden 2024 keskimääräinen palkkaperusteinen eläkemaksu on Kevan jäsenyhteisöillä 24,40 prosenttia palkoista ja valtion eläkejärjestelmässä 24,84 prosenttia palkoista. Palkkaperusteinen eläkemaksu sisältää keskimääräisen työkyvyttömyyseläkemaksun 1,00 prosenttia palkoista.

Työnantaja pidättää palkanmaksun yhteydessä työntekijän eläkemaksun. Vuonna 2024 työntekijän eläkemaksu on alle 53-vuotiailla ja 63 vuotta täyttäneillä keskimäärin 7,15 prosenttia palkoista ja 53–62-vuotiailla 8,65 prosenttia palkoista.

Eläkemenoperusteinen maksu päättyi vuoden 2022 lopussa. Vuoden 2023 alusta kunnat ja hyvinvointialueet maksavat tasausmaksua, joka jaetaan hyvinvointialueen ja kuntien kesken siinä suhteessa, mikä on niiden osuus julkisten alojen eläkelain 85 § ja 86 §:ssä tarkoitetuista työansioista. Keva arvioi, että kuntiin jää 45 % palkkasummasta ja hyvinvointialueille 55 %. Tasausmaksun kokonaismäärän arvioidaan olevan nykyisen eläkemenoperusteisen maksun suuruusluokkaa. Tilastoinnissa tasausmaksun voi kohdentaa palveluluokille henkilöstökulujen suhteessa. Taloustoimisto laskee tasausmaksun muutoksen raamitukseen. Muutos kohdennetaan sotepalveluiden kustannuspaikoille, joiden toiminnan osalta tasausmaksu siirtyy hyvinvointialueelle.

Sisäiset erät

Sisäisten menojen ja tulojen budjetoinnissa käytetään niille avattuja omia sisäisiä tilejä. Jokaisen suunnitteluvuoden sisäisten tulojen tulee kattaa kyseisen vuoden sisäiset menot. Vastuuhenkilöt laskevat sisäiset erät ja antavat ne tiedoksi laskutettaville tahoille määräpäivään mennessä. Aikataulu, vastuut ja menettelytapa tarkennetaan sisäisessä ohjeessa.

Kaupungin omistamien kiinteistöjen sisäisissä vuokrissa on siirrytty käyttämään maakuntamallin mukaisia pääomavuokria vuoden 2023 talousarviossa. Hyvinvointialueen käyttöön vuokrattavien kiinteistöjen vuokrat lasketaan kaupunginhallituksen hyväksymän malli A:n mukaisesti.

Toimintatuotot ja -kulut

Kaikki toimintatuotot ja maksutuotot arvioidaan tehtäväalueilla toiminnallisista perusteista, kuten arvioimalla toiminnan tarpeen kehitystä, kustannustason kehitystä, asiakasmäärien ja laskutuksen kehitystä. Maksuperusteet päivitetään tarvittaessa.

Tiedossa olevat toiminnallisista muutoksista ja strategisista kehitystoimista aiheutuvat muutokset toiminnan tuottoihin ja kuluihin budjetoidaan arvioidun suuruisina.

Kustannuskehitys budjetoidaan mahdollisimman realistisesti tiedossa olevat muutokset huomioon ottaen. Toimialaraamissa kokonaiskulujen kehitys on asetettu 2,29 % vuodelle

2024. Toimialojen tulee hakea rakenteellista kustannustehokkuutta, jotta raamitus voi toteutua yleisen kustannuskehityksen ollessa tasolla 2,3 % ja palkkakehityksen tasolla 2,99 %. Suunnitelmakauden arvio kustannusten kehityksestä on 1,6 %. Suunnitelmavuosien raami on laskettu olettamuksella 1,5 %.

Toimialat budjetoivat kulut realistisesti olemassa olevat rakenteet ja tiedossa olevat kustannusnousut huomioiden. Perustelluista syistä voi käyttää myös yleistä kustannuskehitystä korkeampaa korotusprosenttia yksittäisten kuluerien kohdalla silloin, kun kustannuskehityksen tiedetään ylittävän reilusti keskimääräinen inflaatiotaso.

Kaupunkistrategia ohjaa kestävään kehitykseen ja vastuulliseen taloudenpitoon kaikessa toiminnassa ja päätöksenteossa.

Tuloslaskelmaraami

Talousarviossa hyväksytään sitovat meno- ja tuloarviot vuodelle 2024.

Tuloarvioissa on otettu huomioon tiedossa olevat toiminnalliset ja maksutasojen muutokset. Yleinen kustannustason nousu on laskettu raamiin 2,29 % suuruisena vuodelle 2024 ja 1,5 % suuruisena vuosille 2025–2026. Raamitus ei kata tämän hetken arvioiden mukaan yleistä kustannus- ja palkkakehitystä. Toimialojen tulee hakea toiminnallista kustannustehokkuutta ja rakenteellisia säästöjä talousarvioraamituksen toteuttamiseksi.

Suunnitelman mukaiset poistot eivät ole määrärahoja vaan talousarvion tuloslaskelmaosassa tarvittava erä tuloksen laskemiseksi. Poistot lasketaan kaupunginvaltuuston erikseen hyväksymän poistosuunnitelman mukaan. Raamin poistopohjaan on arvioitu suurimpien käynnissä olevien hankkeiden vaikutus.

Investoinnit

Strategia edellyttää kestävästä investointisuunnitelmaa ja ajantasaista kiinteistöstrategiaa.

Strategian tavoitteena on, että kriisikuntakriteerit eivät täyty. Kehittämisinvestointien rahoitusta pyritään jaksottamaan siten, että lainakannan kasvu pysyy taloudellisesti

kestävällä tasolla suunnittelukaudella. Kehittämisinvestoinnit suunnitellaan ja suunnataan siten, että ne tukevat kaupungin elinvoimaa ja tulevaisuuden kustannustehokasta palvelurakennetta. Ratkaisuissa painotetaan elinkaariajattelua, energiatehokkuutta ja muunneltavuutta. Rahoituksen näkökulmasta pitkän tähtäimen kestävä taso toteutuu, jos nettoinvestoinnit vastaavat poistoja ja ovat korkeintaan vuosikatteen suuruiset.

Investointiraamitus jakautuu suunnitelmavuosien investointeihin ja kehittämisraamiin, jolla tuodaan ajankohtaiset tiedossa olevat tarkennukset suunnitelmavuosien raamitukseen. Investointien määrärahat ja toteutuksen ajoittuminen taloussuunnittelukaudella tarkentuvat talousarvioprosessin aikana.

Rahoituslaskelman raami

Kaupungin velkakestävyttä arvioitaessa nettovelka suhteutetaan tuleviin tuloihin ja menoihin. Rahoituslaskelman raamista ilmenevien toiminnan ja investointien rahavirran ohella tarkastellaan suhteellista velkaantuneisuutta ja tilikauden tuloksen kehitystä. Hyviä palveluiden tuottavuutta kohentavia investointeja voi olla lyhyellä aikavälillä perusteltua rahoittaa velalla, jos velanoton riskienhallinta ja investointien tuotto-odotukset ovat riittävällä tasolla.

Kaupunkistrategian keskeisiä tavoitteita ovat asukasluvun ja yritysten määrän kasvu. Nämä vaikuttavat verotulojen kehitykseen. Velkakestävyttä arvioitaessa voidaan tarkastella miten paljon asukasmäärän kasvu tuo verotuloja suhteessa tarvittaviin investointeihin.

Talousarvion rahoituslaskelmaan sisällytetään varaus pitkäaikaisen talousarviolainan nostamiseen investointisuunnitelman mukaisista hankkeista ja lainojen lyhennyksistä aiheutuvan rahoitustarpeen kattamiseen. Taloussuunnittelukaudelle ajoittuu pitkäaikaisten bullet-lainojen konvertointeja, mikä lisää tarvetta nostaa uutta lainarahaa vanhan tilalle.

Kaupunki käyttää lyhytaikaisia kuntatodistuksia tilikauden aikaiseen toiminnan rahoitukseen. Lyhytaikaista lainalimiittiä varataan talousarviossa 35 miljoonaa euroa.

Rahoituslaskelman raami tarkentuu investointisuunnitelman tarkentuessa.

Tytäryhtiöt ja konserniin kuuluvat yhteisöt

Tytäryhtiöt ja muut kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt ottavat toimintasuunnitelmassaan ja talousarviossaan huomioon kaupunkistrategian ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteet toiminta-ajatukseensa sopivalla tavalla.

Tytäryhtiöiden talousarviokauden suunnitelmat kartoitetaan syksyn talousarviokierroksella. Nivalan Liikuntakeskus Oy:n hankinta- ja kehittämissuunnitelmien määrärahat tarkennetaan ja hyväksytään osana käyttötaloustukea ja palvelusopimusta.

Liite 1. Toimialoittainen raami ja kokonaisraami

KÄYTTÖTALOUSOSA	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	TA esitys 2024	TS 2025	TS 2026
Korotus		4,50 %	2,29 %	1,50 %	1,50 %
_105 Kaupunginvaltuusto			1,0229	1,015	1,015
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-106 774	-90 541	-92 614	-94 004	-95 414
TOIMINTAKATE	-106 774	-90 541	-92 614	-94 004	-95 414

_10 Kaupunginvaltuusto					
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-106 774	-90 541	-92 614	-94 004	-95 414
TOIMINTAKATE	-106 774	-90 541	-92 614	-94 004	-95 414

_110 Tarkastuslautakunta					
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-21 206	-20 381	-20 848	-21 160	-21 478
TOIMINTAKATE	-21 206	-20 381	-20 848	-21 160	-21 478

_11 Tarkastuslautakunta					
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-21 206	-20 381	-20 848	-21 160	-21 478
TOIMINTAKATE	-21 206	-20 381	-20 848	-21 160	-21 478

_120 Kaupunginhallitus					
TOIMINTATUOTOT	1 769 696	3 135 650	2 721 216	2 721 216	2 721 216

Talousarvio-ohje 2024 Nivalan kaupunki

TOIMINTAKULUT	-1 376 807	-1 730 017	-1 809 634	-1 836 779	-1 864 331
TOIMINTAKATE	392 889	1 405 633	911 582	884 437	856 885

_127 Liikuntakeskus

TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-942 021	-939 650	-1 194 650	-1 212 570	-1 230 758
TOIMINTAKATE	-942 021	-939 650	-1 194 650	-1 212 570	-1 230 758

_128 Työllistämistoimet

TOIMINTATUOTOT	37 053	30 000	30 300	30 603	30 603
TOIMINTAKULUT	-992 629	-1 036 823	-1 060 566	-1 076 475	-1 092 622
TOIMINTAKATE	-955 576	-1 006 823	-1 030 266	-1 045 872	-1 062 019

_130 Keskushallinto

TOIMINTATUOTOT	296 673	30 650	29 837	19 025	0
TOIMINTAKULUT	-1 388 796	-1 323 925	-1 431 443	-1 452 915	-1 474 708
TOIMINTAKATE	-1 092 123	-1 293 275	-1 401 606	-1 433 890	-1 474 708

_145 Tietohallinto

TOIMINTATUOTOT	806 027	613 863	620 002	626 202	626 202
TOIMINTAKULUT	-915 822	-719 152	-735 621	-746 655	-757 855
TOIMINTAKATE	-109 795	-105 289	-115 619	-120 453	-131 653

_150 Henkilöstöjaos

TOIMINTATUOTOT	151 996	132 000	133 320	134 653	134 653
TOIMINTAKULUT	-501 274	-475 806	-486 702	-494 002	-501 413
TOIMINTAKATE	-349 278	-343 806	-353 382	-359 349	-366 760

Ppky Kallion laskutus

	-422 510	0	0	0
--	----------	---	---	---

_12 Kaupunginhallitus

TOIMINTATUOTOT	2 851 270	3 942 163	3 534 675	3 531 699	3 512 674
TOIMINTAKULUT	-51 906 875	-6 577 777	-6 718 616	-6 819 395	-6 921 686
TOIMINTAKATE	-49 055 604	-2 635 614	-3 183 941	-3 287 696	-3 409 012

_160 Maaseututoimi

TOIMINTATUOTOT	561 832	372 700	375 700	381 336	387 056
TOIMINTAKULUT	-675 245	-592 573	-656 143	-665 985	-675 975
TOIMINTAKATE	-113 414	-219 873	-280 443	-284 650	-288 919

_165 Lomapalvelut

TOIMINTATUOTOT	3 849 709	35 605	35 605	35 605	35 605
TOIMINTAKULUT	-3 852 336	-35 605	-35 605	-35 605	-35 605
TOIMINTAKATE	-2 627	0	0	0	0

_16 Maaseutupalvelut

Talousarvio-ohje 2024 Nivalan kaupunki

TOIMINTATUOTOT	4 411 541	408 305	411 305	416 941	422 661
TOIMINTAKULUT	-4 527 582	-628 178	-691 748	-701 590	-711 580
TOIMINTAKATE	-116 041	-219 873	-280 443	-284 650	-288 919

_400 Kasvat. ja koulutuksen hallint

TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-250 917	-313 964	-321 154	-325 971	-330 861
TOIMINTAKATE	-250 917	-313 964	-321 154	-325 971	-330 861

_410 Peruskoulut

TOIMINTATUOTOT	394 174	327 522	324 737	327 985	327 985
TOIMINTAKULUT	-16 401 707	-17 337 537	-17 734 567	-18 000 585	-18 270 594
TOIMINTAKATE	-16 007 534	-17 010 015	-17 409 830	-17 672 600	-17 942 609

_415 Varhaiskasvatus

TOIMINTATUOTOT	272 451	10 000	10 100	10 201	10 201
TOIMINTAKULUT	-7 412 269	-7 539 085	-7 711 730	-7 827 406	-7 944 817
TOIMINTAKATE	-7 139 819	-7 529 085	-7 701 630	-7 817 205	-7 934 616

_420 Lukiopalvelut

TOIMINTATUOTOT	190 439	33 800	34 138	34 479	34 479
TOIMINTAKULUT	-1 696 367	-1 870 101	-1 912 926	-1 941 620	-1 970 745
TOIMINTAKATE	-1 505 927	-1 836 301	-1 878 788	-1 907 141	-1 936 266

_40 Opetuslautakunta

TOIMINTATUOTOT	876 173	371 322	368 975	372 665	372 665
TOIMINTAKULUT	-26 172 863	-27 060 688	-27 680 377	-28 095 582	-28 517 016
TOIMINTAKATE	-25 296 690	-26 689 366	-27 311 402	-27 722 917	-28 144 351

_570 Hallintopalvelut

TOIMINTATUOTOT	110 043	71 166	71 878	72 596	72 596
TOIMINTAKULUT	-1 370 866	-1 533 238	-1 568 349	-1 591 874	-1 615 753
TOIMINTAKATE	-1 260 823	-1 462 072	-1 496 471	-1 519 278	-1 543 157

_575 Kulttuuripalvelut

TOIMINTATUOTOT	2 855	2 200	2 222	2 244	2 244
TOIMINTAKULUT	-167 942	-211 948	-216 802	-220 054	-223 354
TOIMINTAKATE	-165 087	-209 748	-214 580	-217 810	-221 110

_580 Nuorisopalvelut

TOIMINTATUOTOT	20 695	9 500	9 595	9 691	9 691
TOIMINTAKULUT	-224 991	-265 007	-271 076	-275 142	-279 269
TOIMINTAKATE	-204 295	-255 507	-261 481	-265 451	-269 578

_585 Hyvinvointipalvelut

TOIMINTATUOTOT	3 795	0	0	0	0
----------------	-------	---	---	---	---

Talousarvio-ohje 2024 Nivalan kaupunki

TOIMINTAKULUT	-98 309	-123 813	-126 648	-128 548	-130 476
TOIMINTAKATE	-94 515	-123 813	-126 648	-128 548	-130 476

_590 Kirjastopalvelut

TOIMINTATUOTOT	40 495	11 100	11 211	11 323	11 323
TOIMINTAKULUT	-760 825	-764 527	-782 035	-793 765	-805 672
TOIMINTAKATE	-720 329	-753 427	-770 824	-782 442	-794 349

_50 Hyvinvoinnin toimiala

TOIMINTATUOTOT	177 883	93 966	94 906	95 854	95 854
TOIMINTAKULUT	-2 622 932	-2 898 533	-2 964 909	-3 009 383	-3 054 524
TOIMINTAKATE	-2 445 049	-2 804 567	-2 870 003	-2 913 529	-2 958 670

_600 Viranomaispalvelut

TOIMINTATUOTOT	151 804	107 700	108 777	109 865	109 865
TOIMINTAKULUT	-396 958	-304 359	-311 329	-315 999	-320 739
TOIMINTAKATE	-245 154	-196 659	-202 552	-206 134	-210 874

_700 Tekniset palvelut

TOIMINTATUOTOT	393 511	344 891	348 340	351 823	351 823
TOIMINTAKULUT	-1 336 666	-1 547 098	-1 582 527	-1 606 264	-1 630 358
TOIMINTAKATE	-943 155	-1 202 207	-1 234 187	-1 254 441	-1 278 535

_740 Tilapalvelut

TOIMINTATUOTOT	4 329 658	4 502 324	4 414 098	4 414 098	4 414 098
TOIMINTAKULUT	-3 869 419	-4 772 256	-4 881 541	-4 954 764	-5 029 085
TOIMINTAKATE	460 240	-269 932	-467 443	-540 666	-614 987

_770 Ruoka- ja puhd.palv.

TOIMINTATUOTOT	5 557 130	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-5 050 168	-64 719	-60 000	-27 011	-27 011
TOIMINTAKATE	506 962	-64 719	-60 000	-27 011	-27 011

_60 Tekninen lautakunta

TOIMINTATUOTOT	10 432 103	4 954 915	4 871 215	4 875 786	4 875 786
TOIMINTAKULUT	-10 653 210	-6 688 432	-6 835 396	-6 904 038	-7 007 193
TOIMINTAKATE	-221 107	-1 733 517	-1 964 181	-2 028 252	-2 131 407

YHTEENSÄ

TOIMINTATUOTOT	18 748 970	9 770 671	9 281 076	9 292 945	9 279 640
TOIMINTAKULUT	-96 011 442	-43 964 530	-45 004 508	-45 645 153	-46 328 891
TOIMINTAKATE	-77 262 472	-34 193 859	-35 723 432	-36 352 208	-37 049 251

TULOSLASKELMAOSA

	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	TA esitys 2024	TS 2025	TS 2026
5000 Kunnan tulovero	31 490 372	16 205 000	16 578 000	16 634 000	17 109 000
5100 Kiinteistövero	2 529 453	2 579 000	2 803 000	2 803 000	2 803 000

Talousarvio-ohje 2024 Nivalan kaupunki

5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	2 306 948	1 452 000	1 475 000	1 578 000	1 657 000
Verotulot	36 326 773	20 236 000	20 856 000	21 015 000	21 569 000
	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	TA esitys 2024	TS 2025	TS 2026
5790 Käyttötalouden valtionosuudet	37 468 541	14 428 618	13 849 834	15 434 025	16 205 726
5890 Verotulomenetyksen kompensaaati	6 471 534	1 996 876	2 022 697	2 079 769	2 183 757
Valtionosuudet	43 940 075	16 283 451	15 872 531	17 513 794	18 389 483
6000 Korkotuotot antolainoista ulko	13 472	122 000	120 000	120 000	120 000
6010 Korkotuotot antolainoista liik	0	2 000	2 020	2 040	2 040
6020 Korkotuotot sij. ja tall.	23 775	85 000	50 000	50 000	50 000
6030 Maksuliikennetilien korot	0	9 000	9 090	9 181	9 181
6040 Muut korkotuotot	29 109	0	0	0	0
Korkotuotot	66 355	218 000	181 110	181 221	181 221
6100 Osinkotuotot ja osuusp.om.kor.	45 302	75 000	50 000	50 000	50 000
6120 Verotilityst.korot ja korotuks	0	0	0	0	0
6130 Viivästyskorkotulot	6 649	0	0	0	0
6160 Arvopapereiden myyntivoitot	398 260	850 000	750 000	750 000	750 000
6170 Muut rahoitustuotot	2 277	0	0	0	0
6176 Takausprovisot (tulo)	286 619	0	285 000	285 000	285 000
Muut rahoitustuotot	739 107	925 000	1 085 000	1 085 000	1 085 000
6210 Korkokulut lainoista ulkop	-228 916	-491 000	-738 833	-907 524	-880 981
6240 Maksuliikennetilien korot	-307	0	0	0	0
Korkokulut	-229 223	-491 000	-738 833	-907 524	-880 981
6310 Verotilitysten korot	-222	0	0	0	0
6320 Viivästyskorot ja korotukset	-1 219	0	0	0	0
6360 Arvonl.vaiht.vast.rah.var.	-1 052 190	0	0	0	0
6375 Arvopapereiden myyntitappiot	-452 855	0	0	0	0
6380 Muut rahoituskulut	-43 794	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Muut rahoituskulut	-1 550 280	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-974 041	612 000	487 277	318 697	345 240
VUOSIKATE	2 029 538	2 937 592	1 492 376	2 495 282	3 254 472
7110 Poistot tietokoneohjelmista	-52 061	-32 672	-52 000	-52 000	-52 000
7120 Poistot muista pitkävaik.menoi	-247 500	-198 000	0	0	0
7130 Poistot rakennuksista	-1 497 795	-1 534 502	-1 534 502	-1 714 502	-1 894 502
7140 Poistot kiint.rak. ja laitt.	-719 647	-703 220	-710 252	-717 355	-717 355
7150 Poistot koneista ja kalust	-225 571	-160 580	-160 580	-160 580	-160 580
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 742 575	-2 628 974	-2 457 334	-2 644 437	-2 824 437
Poistot ja arvonalentumiset	-2 742 575	-2 628 974	-2 457 334	-2 644 437	-2 824 437
	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	TA esitys 2024	TS 2025	TS 2026
TILIKAUDEN TULOS	-713 037	308 618	-964 958	-149 155	430 035
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	2 038	2 038	2 038	2 038	2 038
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-710 999	310 656	-962 920	-147 117	432 073

Liite 2. Investointien raami

Investointien raamitus	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Taloussuunnitelma 2023–2025	9 933 061	7 154 000	6 926 000	4 247 000
Kaupunginhallitus	2 655 061	70 000	70 000	70 000
Opetuslautakunta	30 000	0	0	0
Hyvinvointilautakunta	0	0	0	0
Tekninen lautakunta	7 248 000	7 084 000	6 856 000	4 177 000
Kehittämisen raamitus 2024–2026		1 700 000	0	0
Kaupunginhallitus		0	0	0
Opetuslautakunta		0	0	0
Hyvinvointilautakunta		0	0	0
Tekninen lautakunta		1700000	0	0
Nettoinvestointiraami	9 933 061	8 854 000	6 926 000	4 247 000
Investointien omarahoitusosuus				
Omarahoitus = vuosikate	1 253 972	1 253 972	2 208 531	2 917 931
Vieraan pääoman tarve	8 679 089	7 600 028	4 717 469	1 329 069

Liite 3. Rahoituslaskelman raami

RAHOITUSLASKELMA Khall 19.6.2023

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta					
Tulorahoitus					
Vuosikate	5 171 773	2 937 592	1 492 376	2 495 282	3 254 472
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korj.erät	-63 883				
Tulorahoitus	5 107 889	2 937 592	1 492 376	2 495 282	3 254 472
Investoinnit					
Käyttöom.investoinnit	-4 550 004	-10 883 061	-8 854 000	-6 926 000	-4 247 000
Rah.osuudet inv.		750 000	0	0	0
Käyttöom. myyntitulot	78 021	200 000	0	0	0
Investoinnit yhteensä	-4 471 983	-9 933 061	-8 854 000	-6 926 000	-4 247 000
Varsinaisen toiminnan ja ja invest. kassavirta	635 906	-6 995 469	-7 361 624	-4 430 718	-992 528
Antolainauksen muutokset					
Antolaisaamisten lisäys	-330 000				
Antolainasaamisten väh.					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaik. lainojen lisäys	5 000 000	11 500 000	10 500 000	18 000 000	9 000 000
Pitkäaik. lainojen vähennys	-4 150 374	-4 450 374	-3 764 666	-13 478 946	-8 478 946
Lyhytaik. lainojen muutos	-7 000 000	-54 157	626 290	-90 336	471 474
	-6 150 374	6 995 469	7 361 624	4 430 718	992 528
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalm.muutokset	1 862 713				
Rahoitustoim. kassavirta	-4 617 661	6 995 469	7 361 624	4 430 718	992 528
Vaikutus maksuvalm.	-3 981 755	0	0	0	0

Liite 4. Talousarvion käsittelyaikataulu

PVM	TOIMIJAT	TEHTÄVÄT
20.4.	kaupunginjohtaja, talousjohtaja	seminaari valtuuston strategiaseminaari: strategisten tavoitteiden arviointi ja jalkauttaminen taloussuunnittelukaudelle.
8.5. ja 22.5.	Johtoryhmä	kokous Toimialojen nostot talousarvioraamiin ja raamin valmistelu. Toimialakohtaisen muutokset, strategian toteuttaminen & muuttuva toimintaympäristö.
25.5.	taloustiimi	Sovitaan numeroiden valmisteluajataulu, sisäisten erien laskenta- ajataulu ja toimintatavat Accunassa.
5.6.	KHall	kokous Kaupunginhallitus vahvistaa talousarvioaikataulun. Kaupunginhallitus evästää talousarvioraamitusta.
16.6.	talousjohtaja	Targetor-kortit alustetaan. Strategian tavoitteet ovat ajan tasalla Targetorissa.
19.6.	KHall	kokous Kaupunginhallitus vahvistaa talousarvio-ohjeen ja valmistelua ohjaavan taloudellisen raamin.
20.6.	talousjohtaja	Talousarvioaikataulu ja ohje tiedotetaan toimialoille ja tytäryhtiöihin.
20.6.	talousjohtaja	ACCUNA TALOUSSUUNNITTELUOHJELMA AVATAAN ja lukujen syöttämistä varten. Vuoden 2024 luvut syötetään valmiiksi ennen suunnitelmavuosien pohjustamista.
20.6.– 15.8.	toimialajohtajat / tehtäväaluejohtajat	Toimialat ilmoittavat sisäiseen laskutukseen vaikuttavat muutokset tilojen käytössä tilapalveluihin.
16.8.	toimialajohtajat, tehtäväaluejohtajat, valmistelevat asiantuntijat ja avainhenkilöt	Talousarvion Kick off ja mittaripaja. Talousarviotyöryhmäläisten aivoriihi, tavoitteena strategian linkittäminen vuositavoitteiksi ja mittareiksi. Yhteistä työskentelyaikaa.
20.6.-18.8.	toimialajohtajat/ tehtäväaluejohtajat / yksikönjohtajat	Toimialat / tehtäväalueet ilmoittavat uusien laitteiden ICT- hankintaesitykset ja uudet ja poistuvat ohjelmistot tietohallintopäällikölle.
28.8.	Tietohallinto- päällikkö	Johtoryhmän kokous: Johtoryhmä käsittelee ICT- hankintasuunnitelman ohjelmisto- ja laitehankinnat sekä poistuvat

Talousarvio-ohje 2024 Nivalan kaupunki

		ohjelmat. Tietohallintopäällikkö esittelee nykytilanteen, suunnitelmat ja vaikutuksen sisäiseen laskutukseen.
28.8.	Sisäiset laskuttajat	Sisäiset erät on syötetty Accunaan ja sisäinen tosite tallennettu taloushallinnon dokumentteihin (Taloustiimin yhteiset tiedostot)
1.9.	Koulutoimisto	Kasvatus ja koulutus on tallentanut sisäiset erät Accunaan.
7.9.	Taloustoimisto	Sisäiset erät on täsmäytetty.
4.9.-8.9.	Toimitusjohtajat & KJ & TJ	Kaupunginjohtajan talousarvioneuvottelut yhtiöiden näkymistä: toimitusjohtajat.
	neuvottelu	Strategian toteuttaminen, investoinnit ja konsernirahoitus.
14.9.	Toimialajohtajat, tehtäväaluejohtajat	TALOUSSUUNNITTELUOHJELMA (Accuna) SULJETAAN. TA luvut on syötetty taloussuunnitteluohjelmaan kaikille taloussuunnitteluvuosille. Muutoksia lukuihin tämän jälkeen vain taloustoimistossa .
18.9.-22.9.	Toimialajohtajat + KJ & TJ	Kaupunginjohtajan talousarviokierros, toimialajohtajat.
	neuvottelu	Strategian toteuttaminen, käyttötalous ja toimialan esitykset investoinneiksi. Teknisen lautakunnan investoinnit.
16.9.	Toimialajohtajat, tehtäväaluejohtajat	Talousarviotekstit ja tavoitekortit on tallennettu Targetoriin.
25.9.-13.10.	Toimialajohtajat	kokous
	Lautakunnat	Lautakuntakäsittelyt: Talousarviotavoitteet ja määrärahaesitykset.
10.10.	KHall	kokous Kaupunginhallituksen esitys veroprosenteista. Kaupunginhallituksen lautakuntakäsittely kärkihankkeiden edistämisen toimenpiteistä. Esitys 11 ja 12 tavoitteista ja määrärahoista.
13.10.	Toimitusjohtajat	Tytäryritysten talousarviotiedot on tallennettu Targetoriin.
16.10.	Tekninen johtaja	Tekninen lautakunta on käsitellyt investointiosan. Lautakunnan esitys investoinneista on taloustoimiston käytössä.
18.10.	Toimialajohtajat	Lautakuntakäsittely valmis ja esittelijä on tallentanut mahdolliset tekstimuutokset Targetoriin. HOX Talousjohtajalle tiedoksi kortit, joilla muutoksia. Tekstimuutokset Targetoriin: esittelijä,

Talousarvio-ohje 2024 Nivalan kaupunki

		Luvut Accunaan: talousjohtaja toimialajohtajan ohjeiden mukaan.
23.10.- 27.10.		Syysloma, ei talousarviotyöskentelyä.
2.11.	Kvalt	Valtuusto vahvistaa veroprosentit.
1.11.	talousjohtaja	TALOUSARVIOKIRJA ON VALMIS HALLITUSKÄSITTELYYN. Tämän jälkeen vain teknisiä korjauksia.
6.11.	talousjohtaja	OVK 1-9/22 toteuma kaupunginhallitukseen
	Khall	kokous Kaupunginhallitus käsittelee talousarvion käyttötalousosan, investointiosan ja konserniosan.
20.11.	KHall	kokous KHall käsittelee talousarvion rahoitusosan ja yleisen osan sekä hyväksyy talousarvioesityksensä valtuustolle.
15.11.	talousjohtaja	Veroprosentit vuodelle 2024 ilmoitetaan verohallintoon
30.11.	KValt	Kaupunginvaltuuston talousarviokäsittely alkaen klo 9:00 (+OVK 1-9 toteuma)